

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών για το νομοσχέδιο

«Ο περί Σχολικών Εφορειών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023»

Παρόντες:

Άριστος Δαμιανού, πρόεδρος

Μαρίνος Σιζόπουλος

Μαρίνα Νικολάου

Μαρίνος Μουσιούππας

Βαλεντίνος Φακοντής

Αλεξάνδρα Ατταλίδου

Νίκος Σύκας

Μη μέλη της επιτροπής:

Νίκος Γεωργίου

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Πανίκος Λεωνίδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 26 Οκτωβρίου και στις 2, 9 και 16 Νοεμβρίου 2023. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της η γενική διευθύντρια και εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Ένωσης Δήμων Κύπρου, της Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου, της Παγκύπριας Συντονιστικής Επιτροπής Σχολικών Εφορειών, της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας και της Σχολικής Εφορείας Λεμεσού. Η Σχολική Εφορεία Λάρνακας και η Σχολική Εφορεία Πάφου, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης παρευρέθηκαν επιπροσθέτως τα μέλη της επιτροπής κ. Κυριάκος Χατζηγιάννης και Χρίστος Σενέκης.

Σημειώνεται επίσης ότι η επιτροπή μελέτησε το εν λόγω νομοσχέδιο κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, λόγω της σημασίας και των σκοπών των προτεινόμενων νομοθετικών ρυθμίσεων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Σχολικών Εφορειών Νόμου, ώστε να εκσυγχρονιστούν ορισμένες διατάξεις του, με απώτερο στόχο να συνάδουν με το νέο πλαίσιο λειτουργίας των δήμων στη βάση της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ειδικότερα, με τις πρόνοιες του νομοσχεδίου προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η σύσταση και λειτουργία μίας σχολικής εφορίας σε έκαστο νέο δήμο ο οποίος ιδρύεται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης δυνάμει των διατάξεων του περί Δήμων Νόμου, μέχρι τη λήξη της καθορισθείσας μεταβατικής περιόδου το έτος 2029, κατά το οποίο οι αρμοδιότητες και οι εξουσίες που έχουν σήμερα οι σχολικές εφορίες θα μεταφερθούν στους δήμους.
2. Η καθίδρυση νέων σχολικών εφοριών δυνάμει του προτεινόμενου νόμου (εφεξής καλούμενων «νεοσύστατων σχολικών εφοριών») και ο καθορισμός των υφιστάμενων σχολικών εφοριών οι οποίες θα συναποτελούν εκάστη νεοσύστατη σχολική εφορία και ως εκ τούτου θα παύσουν να υφίστανται ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (εφεξής καλούμενων «υπό συνένωση σχολικών εφοριών»).
3. Ο καθορισμός του αριθμού των μελών εκάστης σχολικής εφορίας νέου δήμου τα οποία εκλέγονται ή ορίζονται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο μεταξύ των μελών του, με βάση τον αριθμό των σχολικών μονάδων οι οποίες εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της οικείας σχολικής εφορίας.
4. Αναθεώρηση της διάταξης που προβλέπει για τη θητεία των σχολικών εφοριών, ώστε οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών των σχολικών εφοριών το έτος 2024 να διενεργηθούν την ίδια ημερομηνία που θα διενεργηθούν κατά το ίδιο έτος οι εκλογές σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης.

5. Εισαγωγή νομοθετικών ρυθμίσεων αναφορικά με τη διαδοχή των υφιστάμενων και υπό συνένωση σχολικών εφοριών από τις νεοσύστατες σχολικές εφορίες, την κινητή και ακίνητη ιδιοκτησία που ανήκει στα σχολεία δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης και την κατοχύρωση του προσωπικού των υπό συνένωση σχολικών εφοριών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από τους κυβερνητικούς αρμοδίους, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις κρίθηκαν αναγκαίες, δεδομένου ότι το νέο πλαίσιο δράσης και λειτουργίας των τοπικών αρχών, το οποίο θα εφαρμοστεί το έτος 2024, προβλέπει την ανάληψη των αρμοδιοτήτων και εξουσιών των σχολικών εφοριών από τους δήμους ύστερα από την πάροδο πενταετούς μεταβατικής περιόδου.

Στο στάδιο της μελέτης του νομοσχεδίου την επιτροπή απασχόλησαν επιμέρους ζητήματα τα οποία αφορούν στην εφαρμογή του προτεινόμενου νόμου και συναφώς ζητήθηκαν από τους κυβερνητικούς αρμοδίους πρόσθετα στοιχεία και διευκρινίσεις.

Τα ζητήματα τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο ιδιαίτερης συζήτησης από την επιτροπή εντοπίζονται στα ακόλουθα:

1. Στον αριθμό των μελών εκάστης νεοσύστατης σχολικής εφορίας και στο ενδεχόμενο αύξησης των μελών των σχολικών εφοριών των μεγαλύτερων δήμων, σύμφωνα με τον αριθμό των σχολικών μονάδων οι οποίες εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους.
2. Στην ανάγκη διασφάλισης της ανάλογης εκπροσώπησης των δημοτικών διαμερισμάτων των νέων δήμων στη νεοσύστατη σχολική εφορία.
3. Στον τρόπο καθορισμού των μελών εκάστης σχολικής εφορίας νέου δήμου, ήτοι κατά πόσο αυτά θα αναδεικνύονται αποκλειστικά με εκλογή ή, όπως ισχύει σήμερα, ορισμένα εξ αυτών με εκλογή και άλλα με τον καθορισμό από το οικείο δημοτικό συμβούλιο μελών του ως μελών της αντίστοιχης σχολικής εφορίας.

4. Στις πρόνοιες του νομοσχεδίου σύμφωνα με τις οποίες καθορίζεται ότι οι νεοσύστατες σχολικές εφορίες θα λειτουργούν ως διάδοχες οντότητες των σχολικών εφοριών από τις οποίες θα αποτελούνται.
5. Στη διαχείριση των ζητημάτων που αφορούν στα κληροδοτήματα αναφορικά με σχολεία δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης.
6. Στην ανάγκη κατοχύρωσης και διασφάλισης των δικαιωμάτων του προσωπικού των υπό συνένωση σχολικών εφοριών ενόψει της μεταφοράς του στις νεοσύστατες σχολικές εφορίες.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, τοποθετούμενη επί του εγερθέντος ζητήματος όσον αφορά στη διαχείριση κληροδοτημάτων, δήλωσε ότι για το εν λόγω ζήτημα δεν περιλήφθηκε στο νομοσχέδιο οποιαδήποτε ρητή πρόνοια, με γνώμονα ότι τα κληροδοτήματα παραχωρήθηκαν αναφορικά με τα καθοριζόμενα σχολεία δημοτικής ή μέσης εκπαίδευσης, τηρουμένης της επιθυμίας του κληροδότη, και ως εκ τούτου δεν θα επηρεαστούν καθ' οιονδήποτε τρόπο με τον προτεινόμενο νόμο. Συναφώς, όπως η ίδια δήλωσε επί του εν λόγω ζητήματος, λήφθηκε υπόψη ότι η άσκηση αρμοδιοτήτων επί όλων των εκπαιδευτικών, μορφωτικών και διδακτικών θεμάτων πριν από το 1965 ενέπιπτε στην Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση και ότι δεν τέθηκε οποιοδήποτε αντίστοιχο ζήτημα, όταν συστάθηκαν οι πρώτες σχολικές εφορίες στη Δημοκρατία.

Επιπροσθέτως, η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας εισηγήθηκε την προσθήκη στον προτεινόμενο νόμο πρόνοιας, ώστε να αποσαφηνιστεί ότι δύναται να εκλέγεται μέλος σχολικής εφορίας πρόσωπο που εργοδοτείται στη δημόσια υπηρεσία ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, δεδομένου ότι η ισχύουσα διάταξη χρήζει περαιτέρω διασαφήνισης, ώστε να μην επιδέχεται λανθασμένη ερμηνεία.

Οι εκπρόσωποι της Ένωσης Δήμων Κύπρου, της Παγκύπριας Συντονιστικής Επιτροπής Σχολικών Εφορειών, της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας και της Σχολικής Εφορείας Λεμεσού εξέφρασαν προβληματισμούς και επιφυλάξεις αναφορικά με το ενδεχόμενο δυσανάλογης εκπροσώπησης των δημοτικών διαμερισμάτων των νέων δήμων στη νεοσύστατη σχολική εφορία και τη διαχείριση των κληροδοτημάτων που παραχωρήθηκαν προς σχολεία δημοτικής ή μέσης εκπαίδευσης.

Πέραν των πιο πάνω αναφερόμενων κοινών θέσεων, οι εκπρόσωποι των σχολικών εφοριών υποστήριξαν την ανάγκη αύξησης του αριθμού των μελών των σχολικών εφοριών των μεγαλύτερων δήμων, λόγω του μεγάλου αριθμού σχολικών μονάδων οι οποίες εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των εν λόγω δήμων.

Περαιτέρω, ο εκπρόσωπος της Ένωσης Δήμων Κύπρου επισήμανε ότι εκάστη σχολική εφορία θα πρέπει να αποτελείται τόσο από αιρετά μέλη όσο και από μέλη που ορίζονται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη ότι από το 2029 και εντεύθεν οι αρμοδιότητες και οι εξουσίες των υπό συνένωση και των νεοσύστατων σχολικών εφοριών θα αναληφθούν από τους δήμους.

Σε μεταγενέστερο στάδιο, το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, στη βάση της συζήτησης που διεξήχθη ενώπιον της επιτροπής και των προβληματισμών και επιφυλάξεων που εκφράστηκαν για τον αριθμό των μελών των νεοσύστατων σχολικών εφοριών, ενημέρωσε την επιτροπή με επιστολή της γενικής διευθύντριας του εν λόγω υπουργείου ότι δεν φέρει ένσταση στο ενδεχόμενο αύξησης του αριθμού τόσο των αιρετών μελών όσο και των μελών που ορίζονται από τα δημοτικά συμβούλια, νοουμένου ότι η αύξηση δεν θα είναι οριζόντια, ήτοι κατά τον ίδιο τρόπο για όλες τις σχολικές εφορίες.

Επιπροσθέτως, το εν λόγω υπουργείο υπέβαλε ενώπιον της επιτροπής στοιχεία για τον αριθμό των μαθητών που φοιτούν στα σχολεία εκάστης υπό συνένωση και

εκάστης νεοσύστατης σχολικής εφορίας, επισημαίνοντας ότι κριτήριο για τον καθορισμό του αριθμού των μελών των σχολικών εφοριών που είτε εκλέγονται είτε ορίζονται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο θα πρέπει να αποτελεί ο αριθμός των σχολικών μονάδων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα εκάστης νεοσύστατης σχολικής εφορίας και όχι ο αριθμός των μαθητών που φοιτούν στις εν λόγω σχολικές μονάδες.

Με βάση τα πιο πάνω, η επιτροπή αποφάσισε να τροποποιήσει το κείμενο του νομοσχεδίου, ώστε αυτό να διαλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Μείωση του αριθμού των σχολικών μονάδων βάσει του οποίου καθορίζεται ο αριθμός των μελών εκάστης νεοσύστατης σχολικής εφορίας, τα οποία εκλέγονται ή ορίζονται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο μεταξύ των μελών του, ώστε οι σχολικές εφορίες με μεγαλύτερο αριθμό μελών να είναι αυτές στην αρμοδιότητα των οποίων εμπίπτουν πέραν των πενήντα (50) σχολικών μονάδων, αντί των εξήντα (60) σχολικών μονάδων, που προβλέπεται στο νομοσχέδιο.
2. Αύξηση του αριθμού των μελών των νεοσύστατων σχολικών εφοριών στην αρμοδιότητα των οποίων εμπίπτουν πέραν των πενήντα (50) σχολικών μονάδων, ώστε δέκα (10) μέλη να εκλέγονται και πέντε (5) μέλη να ορίζονται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο μεταξύ των μελών του.
3. Εισαγωγή προνοιών, ώστε, κατά το δυνατόν, η επιλογή των μελών με τα οποία ο οικείος δήμος θα μετέχει στη νεοσύστατη σχολική εφορία να γίνεται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο με αναλογική εκπροσώπηση των συνδυασμών αυτοτελών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων, αλλά και εκπροσώπηση των δημοτικών διαμερισμάτων που τον συναποτελούν, σύμφωνα με τον αριθμό εκλογέων σε έκαστο δημοτικό διαμέρισμα.

4. Διασαφήνιση της διάταξης του βασικού νόμου η οποία προβλέπει για τη δυνατότητα εκλογής ως μέλους σχολικής εφορίας προσώπου που εργοδοτείται στη δημόσια υπηρεσία ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Ο πρόεδρος και τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν τους, επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών του νομοσχεδίου, όπως αυτό αναθεωρήθηκε σύμφωνα με τα πιο πάνω, κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

27 Νοεμβρίου 2023

Αρ. Φακ.: 23.01.064.153-2023

ΔΠ/ΜΣ/ΑΠ